

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ КНИГИ

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

Київ – 2020

Розробник:

Михалевич Віктор Вадимович, кандидат культурології, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Михалевич Віктор Вадимович, кандидат культурології, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 7 від «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2020 р.

Гарант освітньо-професійної програми

023.00.01 «Образотворче мистецтво» Анастасія ВАРИВОНЧИК

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2020 р.

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» 20__ р., протокол № __

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна	заочна	
Вид дисциплін	Вибіркова		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120		
Курс	2		-
Семестр	3	4	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1	-
Обсяг кредитів	2	2	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	-
Аудиторні	28	28	-
Модульний контроль	4	4	-
Семестровий контроль	-	-	-
Самостійна робота	28	28	-
Форма семестрового контролю	-	Залік	-

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – формування професійних компетентностей, скерованих на самореалізацію творчого потенціалу митця. Підготовка майбутнього фахівця для діяльності в галузі вільної (станкової) графіки, оформлення та ілюстрації книги. Надання мистецької освіти із доступом для подальшого навчання та/або працевлаштування.

Завдання курсу: освоєння художньо-технічних виражальних засобів для оформлення книги; розвиток творчих здібностей задля вміння створювати графічну композицію на основі законів, правил та прийомів графічного мистецтва; виховання естетичного смаку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 1	Світоглядна: знання предметної області і розуміння специфіки професії; усвідомлення рівних можливостей з гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю; здатність бути критичним та самокритичним.
	ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самонавчання та самоосвіти як умови професійного самозростання та самовдосконалення.
	ЗК 7	Універсальна: здатність самостійно виявляти, висувати й вирішувати проблеми, планувати та розподіляти час; здатність застосовувати знання на практиці, приймати обґрунтовані рішення; готовність адаптуватися і діяти у нових ситуаціях, виявляти і брати на себе ініціативу, підтримувати та зміцнювати дух підприємництва, об'єктивно здійснювати самооцінку та оцінювати якість роботи інших.
Фахові компетентності	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті;

спеціальності (ФК)		здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці.
	ФК 3	Особистісно-креативна: здатність до самостійного прийняття сміливих рішень, генерування нових оригінальних ідей для досягнення творчих цілей; здатність до самокритики задля бажання досягти успіху.
	ФК 4	Художньо-творча: здатність до самовираження у галузі: станкового живопису, вільної, друкованої та комп'ютерної графіки, художньої кераміки, текстилю.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Знання: різноманітних прийомів, методів роботи над творчими завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва.

Практичні навички і вміння: уміння створювати атмосферу творчого підходу для роботи над завданням, використовуючи при цьому класичні зразки; уміння аналізувати, визначати технічні прийоми виконання завдання та методичні прийоми.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, організувати самостійне навчання і працю.
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на актуальні проблеми соціуму, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 4	Володіння знаннями в галузі сучасних інформаційних технологій, здатність застосовувати їх у професійній діяльності.
ПРН 5	Здатність здійснювати мистецьку та культурно-просвітницьку діяльність.
ПРН 6	Здатність до навчання та самостійної науково-дослідної діяльності
ПРН 7	Знання сучасних наукових досягнень, в тому числі у міждисциплінарній галузі, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузі мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів візуального мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 10	Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 14	Готовність реалізовувати на практиці власну концепцію творчого проекту, спираючись на передовий досвід вітчизняних і зарубіжних митців, здатність застосовувати набуті теоретичні та практичні знання і навички.
ПРН 15	Володіння фаховою термінологією, методами та прийомами професійної діяльності, здатність відповідати за результати своєї праці.

ПРН 16	Знання етичних, соціальних норм та прав людини, готовність до професійної діяльності у соціокультурному житті.
ПРН 17	Здатність взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки на засадах толерантності, взаємоповаги та співтворчості.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Вибір книги для оформлення та створення для неї ілюстрацій							
Тема 1. Художнє оформлення навчальних видань. Визначення за стилістикою та технікою ілюстрування	6	2		4			
Тема 2. Художнє оформлення літературно-художніх видань. Створення ілюстрацій для книги	50	2		20			28
Модульний контроль	4						
Разом	60	4		24			28
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього	60	4		24			28
Змістовий модуль II. Художнє оформлення дитячої книги							
Тема 3. Художнє оформлення видань для дітей. Створення обкладинки, форзацу та титулу для книги	14	2		12			
Тема 4. Створення оформлення книги	42			14			28
Модульний контроль	4						
Разом	60	2		26			28
Підготовка та проходження контрольних заходів							
	60	2		26			28
Загалом	120	6		50			56

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I.

Вибір для оформлення та створення для неї ілюстрацій.

Тема 1. Художнє оформлення навчальних видань.

Визначення за стилістикою та технікою ілюстрування

Лекція (2 год.). Особливості оформлення різних видів видань. Оформлення навчальних видань.

Практичне заняття (4 год.). *Матеріал: графічні матеріали.* Вдало обирається виразальні художні засоби та техніка для грамотного, переконливого зображення з уяви діючих персонажів і предметного світу у

відповідності до конкретної-ситуації та епохи.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Тема 2. Художнє оформлення літературно-художніх видань.

Створення ілюстрацій для книги

Лекція (2 год.). Вибір формату майбутнього видання, шрифтів для основного та додаткового текстів, вибір ілюстрацій і систему рубрикації видання.

Практичне заняття (20 год.). *Матеріал: графічні матеріали.* Конструктивне вирішення і характер ілюстрування – виконується без використання спрощених схем. Ілюстрації робляться для проекту художнього оформлення змісту, характеру і стилю автора заданого літературного твору.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Художнє оформлення дитячої книги

Тема 3. Художнє оформлення видань для дітей.

Створення обкладинки, форзацу та титулу для книги

Лекція (2 год.). Вивчення закономірностей художнього оформлення книжкових видань, основних прийомів роботи над дитячою книжковою ілюстрацією. Пропонується приклади ілюстрацій для дітей. Вибір теми для дитячої книги та задум її оформлення.

Практичне заняття (12 год.). *Матеріал: графічні матеріали.* Виготовлення ескізів титульних сторінок. Правила верстки. Розглядаються елементи, що зазвичай розміщуються на титулі та форзаці, взаємозв'язок оформлення титулу з оформленням зовнішніх елементів видання.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Тема 4. Створення оформлення книги. (14 год.)

Матеріал: графічні матеріали.

Ілюстрації та проект художнього оформлення книжкового видання виконується в повному визначеному обсязі та відповідають змісту, характеру і стилю заданого літературного твору.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	1	1
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування практичних занять	1	12	12	13	13
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Робота на практичному занятті	3	12	120	13	130
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	Разом	-	164	-	174
Максимальна кількість балів:		338			
Розрахунок коефіцієнта:		$338 : 100 = 3,38$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Тема 2. Створення ілюстрацій для книги. (28 год.)

Матеріал: графічні матеріали.

Метою завдання вдосконалення навичок ілюстратора.

Працюючи над ілюстраціями треба звернути увагу: 1) відповідність обраних художніх засобів та композиційних прийомів для розкриття теми, 2) змістові та пластичні зв'язки елементів композиції, творчу новизну та художню виразність, 3) вміння трансформувати характер зображення предметного світу в залежності від теми.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Тема 4. Створення оформлення книги. (28 год.)

Матеріал: графічні матеріали.

Метою завдання є розвиток творчих здібностей задля вміння створювати художнє оформлення книги на основі законів, правил та прийомів графічного мистецтва.

Для виконання самостійної роботи студенту потрібно створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчій діяльності, володіти сучасними техніками, технологіями, прийомами та методиками, сприймати новітні концепції у видавничій галузі, декоративному мистецтві, поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями оформлення книги.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Змістовий модуль та теми курсу	кільк. годин	Бали
6 семестр		
Тема 2. Створення ілюстрацій для книги	28	5
Тема 4. Створення оформлення книги	28	5
Разом:	56	10

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. своєчасність виконання – 1 б.;
2. повнота обсягу виконання – 1 б.;
3. якість виконання – 1 б.;
4. самостійність виконання – 1 б.;
5. виявлення творчого підходу – 1 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється по закінченні модуля у вигляді перегляду робіт за визначений період за елементами змістового модулю.

Критерії оцінювання	Кількість балів
Ілюстрація та проект художнього оформлення книжкового видання виконані в повному визначеному обсязі та відповідають змісту, характеру і стилю заданого літературного твору. Можливі незначні недоліки оформлення, що суттєво не впливають на якість роботи.	21 – 25
Тема ілюстрацій вирішена достатньо переконливо, але є несуттєві недоліки в композиційних побудовах.	17 – 20
Робота має цілісний системний характер, проте непереконливо намічено характеристику діючих персонажів.	13 – 16
Робота частково відповідає завданню, але не конструктивно вмотивовані зв'язки елементи макетування та зображення.	9 – 12
Низький рівень виконання ілюстрацій. Невдалий вибір виражальних художніх засобів для вирішення теми.	5 – 8
Ілюстрації та оформлення книги не відповідають завданню, робота неохайна та не завершена, значні композиційні та технічні, технологічні помилки.	1 – 4

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

У 4 семестрі семестровий контроль навчальним планом передбачений у вигляді заліку, який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом навчального року.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Семестровий контроль навчальної діяльності студента з дисципліни «Художнє оформлення книги» проводиться у формі заліку і обов'язкового перегляду творчої практичної аудиторної та самостійної роботи, виконаної студентом у процесі навчальної діяльності протягом навчального року.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ КНИГИ»

Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2
	Вибір книги для оформлення та створення для неї ілюстрацій	Художнє оформлення дитячої книги
бали	164 б.	174 б.
Лекції	Тема 1. Художнє оформлення навчальних видань. Визначення за стилістикою та технікою ілюстрування – 2 год. – 1 б.	Тема 3. Художнє оформлення видань для дітей – 2 год. – 1 б.
	Тема 2. Художнє оформлення літературно-художніх видань – 2 год. – 1 б.	
3	4 год. – 2 б.	2 год. – 1 б.
Практичні заняття	Тема 1. Визначення з стилістикою та технікою ілюстрування – 4 год. – 22 б.	Тема 3. Створення обкладинки, форзацу та титулу для книги – 12 год. – 66 б.
	Тема 2. Створення ілюстрацій для книги – 20 год. – 110 б.	Тема 4. Створення оформлення книги – 14 год. – 77 б.
275	24 год. – 132 б.	26 год. – 143 б.
Самостійна робота	Тема 2. Створення ілюстрацій для книги	Тема 4. Створення оформлення книги
10	28 год. – 5 б.	28 год. – 5 б.
50	МКР 1 – 25 б.	МКР 2 – 25 б.
Разом – 338 б. : 100 = 3,38		

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Огар Е. І. Дитяча книга: проблеми видавничої підготовки: Навч. пос. для студ. вищ. навч. закл. / Укр. акад. друкарства. – Л.: Аз-Арт, 2002. – 160 с. (Наявний в електронній бібліотеці кафедри образотворчого мистецтва: <https://drive.google.com/file/d/1fn1IJsJKntYYR-dy4oOiehi1PaeOBuU7/view?usp=sharing>)
2. Фаворский В. А. Литературно-теоретическое наследие. – М.: Советский художник, 1988. — 588 с.: ил. (Електронний ресурс: <https://www.twirpx.com/file/2187508/>)
3. Фаворский В.А. О художнике, о творчестве, о книге. – М., 1966 (Наявний в електронній бібліотеці кафедри образотворчого мистецтва: https://drive.google.com/file/d/1zRcACMMGVGJIwXSsDOiXG4-KZU4fWQ_D/view?usp=sharing)
4. Чихольд Я. Облик книги: Избр. статьи о книжном оформлении. – М.: Книга, 1980. – 238 с. (Наявний в електронній бібліотеці кафедри

образотворчого мистецтва: <https://drive.google.com/file/d/1-4gfzLkiQ6JVCg7kyXbc754uYjkcA3an/view?usp=sharing>)

5. Ярема С.М. Технічне редагування: Навч. посіб. - К.: Ун-т "Україна", 2007. — 304 с: 32 іл. (Наявний в електронній бібліотеці кафедри образотворчого мистецтва: <https://drive.google.com/file/d/1ttxjpW21-n4oSsXuhIRBDkPJOiJcVz/view?usp=sharing>)

Додаткова:

6. Айринг С., Айринг Э. Подготовка цифровых изображений для печати. – Ми.: Попурри, 1997.

7. Балаш А.В. Техника оформления газетной полосы. – Мн., Изд-во БГУ, 1973. С. 22–40.

8. Валуенко Б.В. Архітектура книги. – К. : Мистецтво, 1976. – 210 с.

9. Гиленсон П. Г. Справочник художественного и технического редактора. – М.: Книга, 1988. – 528 с.

10. Ефимов В., Шмелева А. Сколько шрифтов нужно для счастья // Курсив. – 2000. – № 5. – 2001. – № 1.

11. Сава В. І. Художньо-технічне оформлення книги. – Л.: Оріяна-Нова, 2003. – 168 с.

12. Сигман А. Психология восприятия шрифта – социальный и эмоциональный контекст // Publish. – 2001. – № 10.

13. Українська графіка ХІ початку ХХ століття. Автор-упорядник Вюник А.О., – Київ, 1994

14. Черняков Б. И. Развитие культурно-исторических предпосылок иллюстрирования периодической печати / оттиск из «Журналистика и развитие обществ. мысли ХХ века: история, теория, практика: Сб. науч. трудов. Вып. 1. – Владикавказ, 1994. – С. 33-54.

15. Шевченко В. Е. Художньо-технічне редагування : підруч. / Вікторія Шевченко. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2010. – 516 с.